

AD REGNI BOEMIAE, SIMULQUE CON-
IUNCTARUM, FÆDERATARUM
PROVINCiarUM, MARCHIONATUS
Moraviae, Ducatus Silesiae, & Marchionatus Lu-
saciae, Inclitos Ordines,

DE RESTAURANDA ANTIQVISSIMA
Pragenfi Academia,
RECTORIS JESSENI, SUI, ET COLLEGARUM NO-
mine, Exhortatio.

Congregatis Pragæ, Mense Augusto, Anni MDI^o CXIX.
exhibita.

K Sichmilosten Stavum Králov-
stvi Cžeského, a s nimi sgednocených Zemj /
Margkrabstvi Moravského / Knížetstvi Slezského, a
Margkrabstvi Lužického / shromážděným v Praze, Měsíce
Srpna / Léta 1619.

Z strany vydělaní a vyzdvižení Akademie Pražské / Rektora Doct.
Jesseny / y na ginhch Profesorův místě, učiněné ohlášení.

An desz Königreichs Böhemb / vnn-
derselben incorporiten Landen / als Marggraff-
thums Mähren / Herzogthums Schlesien / Marggraff-
thums Lausnitz / löbliche Stände, wegen erneuerung / der vhr-
alten Pragrishen Universitet, vermanung /
Von derselben Rectorn Doct. Jessenio, neben seinen Collegen, bey
derer versammlung, zu Prag, im August Monat, des
1619. Jahr / übergeben.

PRAGÆ,

st. Germ. ypi PAULI Sessij, Typographi Academici.

491, 9.

Hist. Germ. Impo. C. 115. Not. III. 8. Aug.

Triste gemit, longo languens Academia morbo,
 Vertice qua calos inclita Praga ferit.
 Ecquis erit, miseram & sua fata vicesq; dolentem
 Qui levet? afflictam qui iuret, ecquis erit?
 Accurrit, video, multis prestantior unus
 Carolei Rector presidiumq; chori
 Gratia cui nomen, cognomen fraxinus, artes
 Ipse suas Phœbus, nomina fama, dedit
 O bene Iessenio mediante Lycea virescant!
 Hoc medicante diu salva sit illa domus!
 Arceat hæc diros, aut frangat, fraxinus angues,
 Et celsum fama tollat ad astra caput!
 Si mens percipitur nostri, si clamor, Athlantis
 Perstabit casum saepe minata domus.
 Si Comites Dux noster habet, per Palladis hortos
 Victorem ponent agmina nostra pedem.
 Si bene certabunt præcundo sequendog; plures
 Barbaries, potero dicere, tristis ubi est?

ALIUD.

Fraxinus in Clavio viret, atq; virebit, in horto
 Qua Carolina caput tollit ad astra domus;
 Ut pariter vireant Carolini tecta Lycei
 Ecquid apud Musas fraxinus illa facit?
 Nil valet hic arbor, sed qui cognomen ab illa
 Arbore, Peonia clarus in arte, trahit
 Iessenium, dico, Musa plaudente, Johannem
 Auxilium nostri Consiliumq; chori
 Aspice qua moveat scripto moneatq; diserto
 Ipse tibi dices: quam bene multa monet!
 Quam bene multa movet! sanctis conatibus, addes,
 Qua movet, ô moveat promoveatq;! sat est.
 M. Johan. Campanus Vod.

Puribus, Illustrissimi, Illustr: Gener: & Ampliss. confederati Domini Ordines, in Magistratus Scholastici, mihi impositi, aditu, de Regni Scholastici bono, in illa Panegyri, disserui; ita ut repetere hoc argumentum, apud vos necesse non habeam, quibus rem perspectissimam esse scio. Quis enim vel mediocris saltem iudicij, Scholarum necessitatem, utilitatemq; non videat? quando etiam barbarissimi quiq; Populi ijs carere noluerint. Postquam enim Primus Homo lapsus, magnas plagas accepit genus nostrum; non in Corpore solum, quod imbecillum factum, & morbis, senio, mortiq; obnoxium; sed etiam in Animo, parte illius longè diviniore, graviter fauciam; Primū depravata Voluntas, quæ cum rectà antea ferebatur, in amorē sui Conditoris, mox ab eo aversa, ad res vanas, nihilq; deflexit; Deinde, Mens, suprema veluti Hominis specula, quandam contraxit cæcitatem, nempe, Ignorantiam; ita ut jam inde non satis perspicere valeat, quid rectum sit, sequendumq;. Voluit tamen Divina Benignitas, in nobis tanti boni remanere reliquias, ceū semina quædam, institutione & disciplina excolendas, & ex parte recuperandas proprias possessiones. Hinc Homo Homini mutuum interest, uti rectè dixit Comicus. Et Aristippus, quid doctus ab imperito differret, rogatus, respondit: Utrumq; ad Gentem ignotam mittendum nudum, & facile discrimen appariturum. In imperito fortassis humanitatem locum inventuram, in altero verò i-

psum Hominem: Illum fortè miserationem; hunc
etiam admirationem consequuturum. Id quod ipsemet
deinceps expertus est. Ubi enim aliquando cum alijs
naufragus Rhodum fuisset ejectus, statim in Gymna-
sium sese contulit, ibiq; de Philosophia in magna fre-
quentia, ad omnium stuporem, argutè disputavit.
Unde ipsi mox sūm⁹ honor habitus; neq; soli, sed etiā so-
cijs, certatim munera collata, necessariaq; subministrata:
Quibus recedentibus, Cyrenēsis suis nunciare iussit: ut
ea conquirant liberis viatica, quibus cum possint è nau-
fragio enatare. Alius eandem differentiam exemplo
duorum canum demonstravit. Ne ergo Boëmis, cæ-
terisq; subditis suis, Doctrinæ capessendæ, de foret occa-
sio, celebratissimæ recordationis, Augustissimus Impera-
tor Carolus IV. Theodosij, & Magni illius Caroli æ-
mulus, bonarum Artium, in clarissima hac Regiâ, Em-
porium erexit, ad quod, tanquam ad Pharum, em-
ptum sapientiam, exteri undiq; Vela sua direxerunt, ho-
mines studiosi. Sed quod omni pretio pretiosius est, ex hac
Academia primū restituta Religio. Factum autem post-
modum, cum Filius ipsius & successor Venceslaus (uti
habet Sylvius) decrevisset, ut Pragensis Gymnasium ri-
tu Parisiensis gubernaretur, ea res nota majora externis
(Ungaris, Boemis initio mox exæquatis) abstulerit. Quam
ob causam commoti Magistri ac discipuli Teutonici, ju-
rejurando invicem vincti, uno die supra 2000 Pragam
reliquerunt; nec multò post 3000 circiter sequuti fue-
runt, Lipsiæ Civitate Mysniæ, tridui itinere hinc di-
stante, Universalî studio, instituto. Favit, non
minus ac Pater de Academiâ hac bené meritus, suæ Na-
tioni, quemadmodum quilibet solet patrocinari
propriæ, primasq; partes illi tribuere. Coloniâ hac
non adeò infirmata fuisset hæc Academia, nisi sequen-
tium temporū, diuturno, sævoq; bello Hussitico, secutisq;

alijs civilibus motibus, in multò gravio-
rem præcipitata, tot fundorum legatorum transcri-
ptionibus; adeò, ut unicum Collegium Angelicum, ho-
die longè pauciores colonos, quàm olim villas, pos-
sideat. Hinc accisis proventibus necessariò Professorum
numerus imminutus, unaq; beneficia in Scholasticos con-
ferèda defecerunt, ædificia ipsa irreparata ruinosa reddita.
Cernens cladem hanc Imperator Ferdinandus, positus
sub se tēpestatibus, accersitis Magistris, eam de suis re-
ditibus augere, & in facultatibus singulis Professores, si-
ne discrimine Religionis, obtulit se velle alere, si eorum
constituendorum potestas ipsi fieret, quòd nosset,
vigore foundationis, ad Academiam jus hoc spectare.
Verùm, nostri re deliberata, cum censuissent, tutum
non esse Carbonarios Fullonibus cohabitare, Cæsar
quod minatus fuerat, advocatos habuit suos Iesuitas.
Ab eo tempore magis magisq; Mater nostra pres-
sa, ægrè animam retinuit, inhiantibus reliquijs, hisce ad-
venis. Nihilominus, quod nuper hic Princeps qui-
dam in tali rerum statu fieri potuisse miratus, Deo u-
nicè protegente, sustentanteq; perstitit Academia, suãq;
frugem pro viribus dedit; ita ut omni tempore Bo-
emiæ & Moraviæ, ubi salva Religio est, Rebus pub. Cives
& Senatores eruditos; Ecclesijs & Scholis moderatores,
suppeditarit, ut nihil dicam de privatis Pædagogis. Ante
decennium sanè affulgebat spes emeruræ tandem Aca-
demiæ, siquidem eam una cum Consistorio Rudolphus
II. Imperator Statibus Evangelicis reædificandam per-
miserat. Sed continuæ intervenientes remoræ, nego-
tium suspenderunt. Interim quò funditus tandem
demergeretur, Adversarij potentes, contra immor-
talia Privilegia nostra, Universitatis excitandæ impe-
trarunt facultatem; apertè hoc Poëtæ nobis occinentes-

Veteres migrate Coloni. Iam res omnes nostræ manifestè inclinabant: & quia tremebant arietes, quid nobis ovis agendum erat? Quærebatur, pro capto more, ex Illustri Genere Rector, rogabantur Parentes, quos tamen Aulici odij metus avertibat. Quare ad me pusillum itum est, ut qui nullam ibi gratiam, ejus semper expers, amittere poteram: Quid existimatis nobis tum fuisse animi? Desertis, supererat dissipatio. Et quia videbamus, eum rerum nostrarum statum, qui non sapientiam, sed fortunam requireret, humana ope quod majus erat, Deo cõmissimus curandũ. Veniebat extremè in mentem Apologus iste: Nidificarat Alauda in segete. Cumq; jam instante mense, ipsa quotidie ad Comitia avolaret, jubebat filias prætereuntium sermones auscultare; ac sibi redeunti, referre. Contigit itaq; ut quodam die agri dominus cum gnato sua visum accederet, & frugum maturitatem cernens, illi mandaret, vicinos convocare, messum in crastinum. Istud matricum renunciaissent: illa securas eas esse jussit; nihilominus, præcipiens, diligenter dictis attēderent. Altero die reversus herus, neminem vicinorum conspiciens, injunxit filio, agnatis, cognatisq;, opus hoc indiceret. Quod cum similiter Matri retulissent aviculæ; illa, nihil esse hactenus periculi, respondit. Et quoniã neq; isti comparuissent; tum Pater: Frustra aliorum opem præstolamur, Fili; nostras ipsi falces corripiamus, atq; certò frumentum cras demetamus. Ad quod nuncium Alauda perterrita: componamus, inquit, nos ad migrandum; jam enim quod debuit, futurum. Similiter nos quoq; non diutius, circumspiciendo alios, existimabamus nobis cunctandum, sed tandem rem agrediendam, quocunq; etiam eventu. Nondum penitus attritos, consumptosq; ostensuros, canum Academiæ

miæ

miæ caput ereximus, purpurá cum fascibus in publicum
prolata. Ludibrio quidem eramus hostibus, magno
verò nostris solatio. Omnes lætari & benè ominari cæ-
perunt; Facta pro felici successu in Ecclesijs vota,
quibus non parum confirmati fuimus. Non intermi-
sit adversa factio, extremo nisu, una cum Religione
Academiam convellere, & messem in herba necare:
cujus conatis obstutum, pro concessa vobis, Boemi,
veniã, conventus in Domo Carolina agitastis, consulu-
istis in medium, decrevistis, exequuti estis, quod ju-
stus dolor, ultimaq; necessitas injungebat. Et quan-
quam nos passim ad defectionem sollicitaremur (essentq;
jam aliquot ex Parochis ijsdem artibus avulsi) constan-
ter tamen à vobis delectos agnovimus Defensores, ijsq;
porrò ad omne obsequium, per Privilegiã licitum, obno-
xios promittimus. Nos, quod nostis, primum in sul-
tum circa Templum Bethlehemicum fortiter sustinui-
mus: scripto publico Saeræ Cænæ mutilatores
carpsimus: communem causam stylo propugnavimus:
ad perficiendam tantam rem vos cohortati, & fortas-
sis historiam gestorũ omniũ scripturi sumus. Evenit, quod
vix per somnium alicui in mentem venisset, ut ij ipsi, qui
nobis ejectionem minitabantur, solum vertere coacti
sint: de quibus idem planè queri possumus, quod de hoc
Ordine Mater nostra Parisiensis Academia multis con-
questa: nempe Ismaelem Isaaco prævaluisse; hoc est,
in civium locum alienigenas successisse, manipulum ho-
minum ex varijs nationibus collectum: exinde, tan-
quam in fausto sidere, afflatam nostram Scholam tabesce-
re cæpisse, & studia nostratum languere; dum se putere
senserunt, his Parentum discipulorum animos suffuran-
tibus, non quidem doctrinæ præcellentiã, qua nunquam
nostros vicerunt; sed quibusdam saltem verborum & ge-
stuum lenocinijs, pietatem singularem mētiendo, & gra-
tuitam

tuitam

uitam institutionem, exemplo Psevdoapostolorum
illorum in Actis, offerendo: qualibus ostentationibus
mirum in modum Hominum animos permoverunt. Cæ-
terum gratuitam operam sponsi, per speciem Christianæ
benignitatis, brevi tempore (relictâ ex consilio Comici
in loco pecunia) auream messem fecerunt. Unde enim
prædia opima, tecta nova & percommoda, instructissi-
ma Bibliotheca, itemq; cumulata alia non amplius con-
spicua? Sed quid ab illis boni Regno illatum? Audi-
te, quæso, de horum Aristippæa informatione, non me-
um, sed doctissimorum Virorum Corraducij, & Giphaniij,
quanquam Pontificiorum, verissimum iudicium. Affirma-
runt hi mihi, per hos juventutē literis non imbui, sed saltē
tingi; ad simulationes & dolos assue fieri; loquaces, tin-
nientium vasorum instar vacuorum, reddi: ita ut do-
ctos bonosq;, eos non tam esse cupiant, quàm videri. His
addo Parisiensis censuram Academia: pro Aristotelica
Philosophia, scribit illa, Sophisticam, nugatoriamq; al-
teratricem; pro dictione Ciceroniana, meram barbari-
em, putidis & desicis, planeq; portentosis contextam ver-
bis, docere: & sic neq; Rationem, neq; Orationem, qui-
bus Mundus regitur, suis Auditoribus instillare. Taceo
eorum Religionem, qua nulla alia irreligiosior. Summa-
tim ex amaris fontibus dulces rivi nunquam expectandi.
Hisce barbarum modernarum præcipuis authoribus, in-
perpetuum justissimè relegatis, vestrum est, ademptum
decus nomenq; Academia reddere: Et siquidem ita a-
natura comparatum, ut unius alicujus rei corruptio &
interitus, alteri generationem præstet & ortum: mit-
tamur in horum vicem, introducatur in eorum bona,
quemad. olim in Terram Chananæorum Israelitæ: per-
mittamur convertere spolia Ægyptiaca in meliores usus.
Atq; cum egregiè in hosce istud quadrabit: *Sic vos non vo-
bis edificatis aves.* Sic jure postliminij ad nos redibit,
quod

quod quondam nostrum fuerat. Anno enim 1484. die
23 April. Ordo Prædicatorum, quem isti exturbarunt,
membrum Universitatis fieri supplicavit, receptusq; , se,
resq; suas omnes, unà cum sacello Sancti Vincentij, Aca-
demia tradidit; id quod in archivis reperimus adnotatum.
Cum Sigismundi Imperatoris temporibus, Pontificio-
rum Tempora parti reformatæ Religioni essent assignata,
decreto Statuum Cænobium Jacobæum pro Granario e-
rat destinatum. Turbis igitur postmodum transactio-
ne sopitis, quòd hoc non pariter in similes usus fuisset
commutatum, à Cæsare repetitum. Mirari quis me-
ritò posset, tanta facilitate Germanos hic loci duo sum-
ptuosissima templa extruxisse, & sufficientes ijs præfectos
Ministros liberaliter sustentare: ut vel hinc pateat, in ma-
gnis negocijs non humanas vires expendendas, sed con-
fidendum divinis, cunctis quando prospicit Dominus,
cujus est Terra, & plenitudo ejus. Constat multis e-
xemplis, cæpta sancta opera cum multa sollicitudine ac
etiam desperatione, non suffecturas facultates & vires,
quæ in id essent provisæ: sed procedente opere, res ita auc-
tas fuisse, ut curatores admirari cogerentur, unde nam
missa incrementa. Quare in rebus talibus oceptandis,
non molientium vires examinandæ, verû confidendum il-
li qui potest omnia. Nobis, inconcussa, consulente ve-
ro illo Statore, perstant Academia prima fundamenta.
Superstructionibus solummodo opus est, quas unica Bene-
ficentia provehere potest. Non exigimus hic dedicatio-
nes, in præjudicium hæredum, jam dudum à Carolo Ma-
gno interdictas, & ante ab Augustino minimè probatas:
sed partē de Martini tunica petimus, & superflua vestium
firmata. Novimus ex inferiori ordine non paucos ad hoc
promoveudum benè affectos, eandemq; propensitatem
de superioribus nobis pollicemur. Ast quid hætenus re-
B moræ

mora fuerit, unam existimamus rebus omnibus magnis & pulcherrimis communem, putate, difficultatem.

*Omne enim opus quod magnum ac immortale futurum est,
Difficilis ortus habet incrementaq; tarda,*

canit quidam. Sic victura diutius animalia, tardius in utero absolvuntur: flores multum vermatari, lentius è suis tunicis erumpunt: fructus in autumnum, hyememq; condendi, nunquam leguntur præcoces: adeò quævis festina maturitas suspecta est; & quod cito fit, cito peris. Sat citò igitur, modò sat benè, ut loquitur ille, eveniat quod optamus. Videri posset hoc tempore grave bellum obstaculo esse.

Sed simile Fridericum II. Daniæ Regem, quod contra Svecum per annos plures gesserat, in magna etiam inopia non continuit, quia Haffniæ suæ Doctõribus augetur salaria. Et Henricus IV Galliarum Monarcha, nondum confecto bello diurno, Parisiensem Academiam, quam Reges in edictis Filiam dilectam appellare solent, maxima cura instauravit. Principium ergo aliquod saltem apud nos fiat; quod benè captum, facti dimidium, secundum Poëtam, futurum. Nos, prout olim erat, Vob. confederatis Dominis Statibus reliquis, Collegium singulis, pro suis reparandum, & ex se denominandum, offerimus; quorum Homines præ alijs caros habituri sumus, ob multa conjunctionis Nomina, in primis Religionis, cujus summam, certis de causis, è Confessione Bohemicâ, quæ correspondet Augustanæ, placeat hic referre.

Credimus unum tantum esse Deum, qui Spiritus est, & Creator, Paterq; rerum omnium, quem adoramus in spiritu & veritate, in quem solum speramus, cui soli damus gloriam vitæ & bonorum nostrorum, & reveremur tanquam verum cognitorem cordium. Credimus Jesum Christum esse Filium ejus Unigenitum & Patri coeternum, in eoq; habitare plenitudinem Deitatis, per quem cognoscimus Patrem, quiq; noster est Mediator & Advocatus; neq; esse aliud nomen datum Homini bus, in quo

in quo nos salvos fieri oporteat; in cuius solius nomine invocamus Patrem, orationibus in sacra scriptura existentibus, aut saltem cum illis concordantibus. Credimus Spiritum Sanctum à Patre Filioq; procedere, consolatorem nostrum esse, & per ejus inspirationem precamur per ipsum renovati, qui omnia bona in nobis operatur, & per quem notitiam habemus omnis veritatis. Credimus unam sanctam Ecclesiam, qua congregatio est omnium Electorum & fideium, qui fuerunt ab initio Mundi, eruntq; ad consumationem usq;, cuius caput Iesus Christus est; qua etiam gubernatur per verbum, quod est vis Dei, salvum faciens omnem credentem ipsi; qua dirigitur per Spiritum Sanctum, ministerio piorum Episcoporum & Pastorum, extra quam, velut Arham Noe, nemo salvari potest. Credimus in Sacramento Baptismi, aquam esse signum visibile & externum, quod nobis id representat, quod per virtutem Dei invisibilem, invisibiliter fit intra nos, videlicet renovatio Spiritus, mortificatio membrorum nostrorum in Iesu Christo; & quod per hunc Baptismum incorporemur sanctae congregationi Populi Dei, declarantes coram ea nostram fidem, & vitam mutationem. Credimus Sanctum Sacramentum Mensae vel Cane Domini nostri Iesu Christi, esse sanctam memoriam, & actionem gratiarum, pro beneficijs per Passionem & mortem ejus nobis collatis: quodq; una cum Panis & Poculi exhibitione sacramentaliter & vere percipiamus, qua Christus, nullibi nos ludens, verbis promissit, probe nos ipsos explorando de dignitate. Confitemur Matrimonium esse bonum & honorabile, institutum à Deo & sanctificatum, quod nemini ordine & legitime petenti negandum. Fatemur omnem animam subjectam esse Potestati, Regesq; Principes, & Governatores constitutos ministros Dei, ad defendendos innoxios, & corripiendos pravos, usq; obtemperandum, extra conscientiae casus; quando Deo plus quam hominibus obediendum. Confitemur, Deum timentes obligari, ea querere, qua ei placeant, & ad praestanda Charitatis, in Sacra Scriptura, praecepta, opera, citra tamen ullam alicujus inde meriti, debitiq; expectationem. Profitemur cavendum esse à falsis Prophetis & praedicatoribus, quorum scopus avertere Pa-

re Populum à vera adoratione, quæ soli Deo & Christo debetur.
Censemus pro Regula Fidei nostræ Vetus & Novum Testamentum,
ex quibus, cœli geminis uberibus, mysticum lac animarum exugen-
dum. Verbo Dei aliquid addere, aut adimere, Religio nobis est; ne
illud agendo, blasphemè Deum inscitia, hoc autem admittendo, in-
vidiæ arguere videamur. Consentimus generali confessioni
Fidei, cum his qui tenent Articulos contentos in Symbolo Apostolo-
rum. Præter hanc pietatis informationem, quod ul-
 terius officij nostri est, summa animi consensione, imò
 mutuo amore in vicem de vincitissimi, nostrates, ad lingua-
 rum munditiem cohortamur, eosdem, tam in artibus,
 quàm in saniori Philosophia, fideliter instituimus. Pa-
 riter in disciplinâ adhibendâ serij sumus, cùm Medicis & Au-
 gustino, phreniticos ligando, lethargicos excitando, utrisq;
 molesti quidem, verùm ambobus amici. Neq; sic tamen
 omnibus satisfacimus, invidis præsertim, quibus semper
 aliquid in promptu, quod culpent, reprehendantq;, me-
 ro calumniandi studio. Dei, inquit Philo, est non pec-
 care; Sapientis autem pænitere. Nemo proprium faci-
 lè odoratur hircum, nemo videt mantice quod integro
 est. Hinc tales pallio destituti Constantineo, nos to-
 gatos esse volunt, & veste philosophari. Debebat hos
 Censores Apostoli hoc dictum compescere: *Quis tu es qui*
judicas servum alienum? quisq; stat caditq; Domino suo. Atq;
hæc necessariò pro nobis ελεγχειν. Cæterùm Celitudi-
 num ad Dominationum Vestrarum patrociniò ac favori,
 universos nos & singulos, quàm humillimè ac diligenter
 commendamus. Sed redeat unde digressa est oratio.
 Non potestis rem Deo magis gratam, communi saluti con-
 gruam, vobis apud posteritatem honorificam præstare,
 Academiæ hujus, maximi Theauri vestri, reperatione.
 Inter ea enim, quæ clarissimas, ditesq; Respub. efficiunt,
 à Politicis non postremæ censetur Academiæ patriæ.
 Has enim adeunt à longinquo, omnis conditionis homi-
 nes,

nes,

nes, eruditionem & virtutem comparatum. Has nobilissimas merces liberi vestri præ foribus quasi in posterum habituri, lac maternum bibituri, quando peregrinum, juxta Physicorum statutum, non æquè probum sanumq; , animi, pariter ac corporis vicia unà traducat.

Neq; hoc loco peregrinationes, quibus plurimum tribuimus, dissuademus; sed intempestivas excursions & parum cautas notamus, quibus, non secus ac pueri pilas percutiendo & repercutiendo, sterili voluptate, quidam Apolides terras & regiones inaniter errant & pererrant, & utinam non exoticos mores & morbos, ceu pestem contractam, domum secum referrent, pessima contagia! Multò minori sumptu etiam, leviori curâ, in conspectu, in sinu, complexuq; vostro, vestri educabuntur filij: Cum vicinis federatis, ex Scholasticâ hac consuetudine, quæ Fraternali æquiparanda, animi magis magisq; coalescent. Et quis tot tantaq; alia commoda, si vel ipse Cicero foret, dicendo queat exprimere. Norunt istud experti Veneti: non ignorant Norici. Argentinenses, si integræ Universitatis constituendæ, jus à Rudol. obtinere petuissent, magno certe redemissent hoc beneficiû. Lapidés, de genere preciosorum, in Regno hoc & proximis terris nascentes, ante hac aliò efferebantur expoliendi; donec Cæsar Rudolphus officinam politoriam hic extrueret: & dubitaretis, officinam ubi homines limantur, curiositate singulari interpolare, sive renovare, & veteri novam formam inducere; in tanta præsertim optimorum ingeniorum fertilitate; in tam aptissimo Musis loco, quem è Vienēsi custodia redux ego, præmisso osculo, ita affatus sum: Salve mihi plurimum exoptatissima Mater, me tibi totum habe devotum officiosissimum Filium, & quod unum possum, pro tam multis in me meritis, corpusculum hoc, & ossa mea, tibi dedicoq; Vos postremè obtestor, Ampliss. Ordines,

B iij

ut

ut quemadmodum contra communem hostem conjunctis
animis & viribus strenuè pugnatis; ita easdem in pellen-
da barbara ignorantia mutuas operas tradatis. Aggredi-
mini tantùm opus, suppeditabit Cælestis Pater ad rem
hanc vires, aperiet viam, adjuvabit consilia, secundabit
cæpta, ita ut Universitatem habituri sitis, cæteras
cunctas exuperantem. O si id ego videam, an-
tequam ex hac vita migro, quàm me oppor-
tunissimo natum esse tempore
existimabo!

Wass

Wšši Wdiloſti Wypoce Wro

zenj páni páni / Wrozenj a Statečnj Rytjřj:
Słowutné a mnoho wzáctné Poctiwosti
Páni Pražané / Hornjcy / a wyſſlanj z Měſt:
wſſyčnj páni Stawowé z Czech, z Mora
wy, z Slyzka, a obogjch Lužic / nynj při Sgezdú Obecném
na Zradě Pražſkém ſhromážděnj / W. M. páni Ochráncowé
a páni Přátele miloſtiwj, a laſkawě příznijwj.

Gaťau náſylnau pracj, a newyprawitedlnau ſtaroſtj, y
mnohým nebezpečenſtrowj Slawnj Stawowé Králowſtrowj
Čeſſkého, wedle Konſyſtoře Dolegſſj Pražſké, Akademiz
Pražſké, od Slawné Paměti Cýſaře Rudolffa, gaťoťto Krá
le Čeſſkého, doſáhnauti / a ſ gaťau pilnoſtj, teď giť od Deſjti
Leth pořád gi, a Včeni Swobodná wyzdwižnauti, wſylo
wari ráčili; tohó nynj, gaťo wěcy wúbec wědomé, a odemne
při přigimánj Wřadu Rektoriſkého připomenuté, připomj
nati za wěc bezpoťřebnau býti wzárwám / ſkutečně přítom
poznáwage: Že žádnj ze wſſch Stawůw, y neyčatrněgſſj
čłowěk neni tať Gaudu zpozdilehó / Kterýžby wžitků Škol, a
Wněnj Swobodných nepoznáwal / poněwadž y ti neyžo
wadilegſſj Národowé Barbarſſj Tataři, bez nich býti ne
chtěli: Obzwlaſſně pať ti, genž z Piſem Swatých wy
naučení gſau / že přirozeni náſſe pádem Prwnjho Čłowěka,
welice poruſſeno geſt / netoliko na Těle mdlém, a čaſtým ne
mocem, ſtaroſtj, až y Smrti poddaném: Ale taťe na Duſſy,
gaťoťto neypředněgſſj částce Čłowěka, přetěžce raněné.
Předně na wůli / Kteráž prwé wprjmo w láſce ſwého Stwo
řitele Kráčeká: Potom odwrátiwſſy ſe od něho / K wěcem mar
ným a ničemným přiſtaupila: potomně na myſli, gaťoťto ney
wyzſſj ſtráží Čłowěka / Kteráž gaťauſy ſlepotau a hlaupoſtj,
naprziněná geſt; tať že ſama od ſebe nemůžge giť poznati / coby
praweho, a naſledowánj hodného bylo. Wſſať dobrota
Božſká w náſ rúčj zanecháwati geſſtce oſtatkůw, tať weliké
ho. doo

ho dobrého, jako negatyh Semynel / abychom ge wedenjm
a kázni, rozdělawali / a na díle zase došahowali; jakožto wla-
stního znění Czkowěka: A tudy člowěk welice geden od di-
ného gest rozdílný / gažž powěděl Comicus. A onen Ari-
stippus gja tázán: Coby se Včeny od nevmělého dělil, odpo-
wěděl: Aby obadwa nazý do Braginy cyzý posláni byli, že
se snad ně rozdíl vkaže; snad že při nevmělem Obraz toliko a
stín Czkowěka: při druhém pak sám Czkowěk nalezen bude.
Onoho snad že budau litowati; tomuto pak se y diwiti / čehož
gest potom y sám skusyl: Nebo gsa s ginými Baněj Mořskau
do Rhodu zahnan / hned vpřjmo do Skoly šel / a tu w přj-
tomnosti welikého počtu Lidi, o Philosophii vměle ku podi-
wenj giným rozmlauwal: Odtud mu y hned weliká Pocti-
wost činěná; a netoliko sám; ale y Towaryšy geho štědře
darowáni, y potřebami opatřeni byli: A když Towaryšy
geho odcházeli / rozkázal swým Cyrenenským: Aby Dječám
takowá Zbožj shromážďowati hleděli / s kterýmižby mohli
y z Baněj Mořských vycházeti.

Pročez aby Králowstwj Czeské s Zeměmi Přiwtělenými,
y Poddaných, měli přjcinu k nabýwánj Umění: Slawné
Paměti Cýsar Karel Čtwtý / následuge Theodosia, a onor-
ho Karla Welikého, w tomto Měste Slawném, a Stolicy
Králowské, Academi, jako negatyh Sklad Umění Literijs-
ho, wyzdwihl: K kněmžto, jako do Paříje, za přjcinu
nabýwánj Mandrosti domácí y cyzý Narodowé po Umění
dychtje, ze wšech stran pospíchali, s swým znamenitým vžit-
kem / a čehož draze sobě wážiti máme / odtud čisté Tábojen-
stwj zase se wyšlytko. Stalo se potom / když dotčeného fun-
datora Syn / a náměstek Král Wácslaw (gažž pišse Sylvius)
nařidil: Aby Pražská Academia na spůsob Paříjské, spra-
wowána byla / ta wěc (an Vhři s Czechy y Morawcy hned
s počátku strownáni byli / a toliko geden hlas měli) wjcegi hlas-
u Cyzozemcům odňala. Pročez pohnutí nad tím gsauce
Mistěj a Sstudeněj Němečej / Přjshau mezy seban se zawá-
zawše /

zawšše / gednoho Dne wjcegi nežli Dwa Tisíce gich z Prahy
wyššo / a brzo potom za nimi okolo Tří Tisícůw odeššo / a w
Wissenšké Zemi w Měště Lypštu vsadivšše se / w rēgne Dve
ni wyzdwižli : Tak gest byl kastaw, gako Otec na swūg
Národ / a této Academii dobře poslušil / gakož pač obyčej-
ně každý swému pomáhá / a přednosti přege. Takowým
mnohých odstapením, bylaby Academia tato nebyla tak
zemdlená / kdyby následugjých časůw, dlahými a vkrutný-
mi Wálkami, a domácými roztržicemi, do těžšjho neduhu
nepřišša : Neb samá Kolleg Andělská Wšy wjce měla / nežli
nynj Poddaných má : Žehož musylo následowati / že po-
zmenššeny Důchodůw, počet Professorůw také zmenššen / a
spolu s nim y ta dobrodijnj / kteráz se na Sstudenty obraceti
měla, zhynula : Ano y samá Stawenj / když se nesprawowa-
la / k zpuščenj a k zbočenj se naklonowala. Tu záhubu Cý-
sar Ferdinand Král Český wěda / a neohlédage se na nespů-
sobilošć času, Professorůw k sobě powolal / předkládage : že
by sám chtěł některé Důchody z swého wlastnjho nadati / a w
Každém Uměnj, zwláštjenj Professori, bez rozdílu Náboženo-
štwj, zřídit i a wychowati; kdyby ge^o moc k wywoleni a nařj-
zeni gich dána byla / (neb znal / že dle založení a šfundacy, prá-
wo to samé Academii přináležj.) Ale na šj poradivšše se, to w-
znali / žeby nebylo bezpečnéžolubům s Gestřáby bydleti. Pro-
tož Cýsar čim prwe hrozyl / hned brzo swé Jesuwity do Prahy
wweš.

Do toho času Academia Česká od cyzých giž zgewně ná-
šly a auklady trpjc, šotwa Dussy w sobě zadržeti mohla / když
dotčenj Cyzozemcy y ty ostatky gegj sobě osobiti vsylowali.
Wšak předce (čenuž se nedáwno gedna wzáctná Osoba / gak
gest w takowém spůsobu to se štáti mohlo, diwila) zwláštjenj
Boj ochranau ostála / a podle možnošti, wžitěk swūg wyná-
šša : Tak že každého času, w České y w Morawšké Zemi /
kde ger toliko w celošti gest Náboženštwj / do Obcy Měšša-
ny a Senatory wnělé / Cyrkwjn y Školain Spráwce / y do-
mácj Praceptory dodáwala.

C

Před

Před Desíti syce Lety vložila se naděje budaucýho kwe-
tu, a porostání našsi Academia, poněwadž gi, gačo y Konsy-
stor, Rudolff Druhý Cýsar, Stavům Ewangeličským k no-
vému vzdělání, a wyzdwižení dal; Ale vstawičné w tom
se zbjhagjcy překážky k tomu cýli přigjeti nedali: Až napo-
sledy / aby wždy do konce vtačená a pohěžená byla / Vepřá-
selé našsi proti nespravedlným Privilegiím a Swobodám naš-
sim, wyžádali sobě moc / aby mohli wtegné Včeni proti naš-
sim wyzdwižení / ztegné na nás Píseň omno obracej-
ce: Veteres migrate coloni. Giž pak wšestky věci Aca-
demie našsi ku pádu se schylovali. A poněwadž giž se báli
a trášli Patronové, Professoři, gačo splašené Dvoce / k Bo-
hu wolažjce / na ně s placivýmá Očima se ohledati / a o ká-
njm, pomocy očekawati museli.

Zhledán byl podle začatého způsobu z Kodu Wzáctného
Rector, Kodičowé za něj prosseni byli: Kterěz wšak nepřij-
zeň Dworu od toho odwozowala. Až naposledy přišlo
k tomu: aby na mně / (kterýz gšem při Dworě nikdy milosti /
abych neměl co strati, nehledal) negwětšij díl břemena to-
ho byl wložěn. Gá pak ač weliké rozmysšlenj gšem měl
odewšech k opuštěným přistoupiti; wšak prozbami gegich
přemožen gsa / Spráwu klesagjcy Academia k sobě gšem pře-
gal. A poněwadž gšem po bedlivém wwažowánj, tak o-
wý způsob věci Academicšých / kterýby ne tak maudrosti,
gačo štěstj potřebowal, býti widěl. Což se nacházelo wyž-
šijho nad Lidstau moc / Pánu Bohu gšem to k opatrowánj
poračel. Přicházela mi na paměť tehdaž ona Sabule:
Znjzdil se Sškrivánek w Oseni: A když w nastawagjcy
žně každodenně Starý k Sněmu odletowati musel / poručil
mladým, aby dali pozor na řeč tudy gdancých / a když se na-
wrátj / aby mu to wšse oznámeno bylo. A stalo se, že gedno-
ho dne Hospodář pole toho s Synem swým k spatření oseni
přišel / a wjda obilé dozralé / poručel Synu swému / aby
Sausedy swolal k zeyerj k znj. To když mladj Pracy sta-
rému

řemú oznámili/aby se nebáli odpowěděl/že mohou býti bezpeč-
čnj/poněwadž se toho nic nestane: Nic méně aby předce
pilný pozor dali na řeči lidské. Druhého dne wratilo se Pán
toho Pole / a newida žádného z Sausedůw/ poručil Synu
aby aspoň přátelům Brewnjm wšichněm to poručil. Což
když opět mladj Prácj Starému oznámili/ on aby se gessce
žadneho nebezpečnstwj neobáwali, odpowěděl. Když
tehdy ani ti přátele se nenassli/Otec rozhněwaw se dj k Synu
swému: Darmo gíž na cizj pomoc a práci čekáme/sami wez-
měme Srpy a Kosy/a zejtra konečně obilé sežneme. Kter-
ězto řečj Sškriwan se vlekla řekl: Strogme se k stěhowánj;
neb gíž se stane teprwa,co se státi má. Napodobně y my zna-
wenawosse/že na času gest/neohledagjce se na giné, wtěch ney-
wěšsich protivestwích / předce gšme se opowázili, a aby
chom wkazali,že gessce potřenj negšme/důstognost Akademie
Pražské, na swětlo wynesti, hlawy pozdwišnauti / a aspoň
Sjtu předesslé sláwy a ozdoby gegi, přátelům y nepřátelům
wkazati gšme nepominuli. Ač pak koliw protivnjcý
nassj z toho posmissky měli: wšak k welikému potěssenj nas-
šma, poznali gšme/že mnozý smělost nassj schwalili, a štá-
stného prospěchu w Cyrkwích Swatých nám od Boha wine-
šowali. Tu gíž Kota odporná wšsji mocý Uaboženstwj y
Academii wynasnažowali se podwrátiti. Ale Bůh škos-
dliwým Kaddám gegich přjtrš učinil/když podlé mocy sobě
propugčené/Stawowé Kralowstwj tohoto se sgizděl, radia-
li, zawjrali, a s pomocy Bozj to, k čemuž ge sprawedliwá
horliwost, a nauza negtězšj wedla, nařizowali. My pak
gsauce nabádánj, abychom od S. M. Panůw Deffensorů
odstoupili/což někteřj z Saráň učinili/stále gšme se k njm přis-
znáwali/a dále Privilegia Akademistá zastawagicým /
wšelikau poslussnost zachowati chceme. My gšme pro-
wnj škus o Kaplu Bethlemstau wytrpěli / wšjwánj Wecere
Páně pod Obogj spůsobau zastáwali/a pře obecni šerze Spis-
hágili. My gšme giné k štálosti (očemž snad zystorye swěda-
C ů citi

ti bude) napominali. Za tím (načez žádný pomysliti ne-
vměl) ti kteří nás vyhnutí měli / pryč wandrowati museli /
o nichž my to, co někdy Maek a nasse Academia Pařížská,
sobě stiziti můžeme / totiž, že Izmael přemohl Izáka / Když na
místo domácích, dostal se Hauff cizozemců z rozličných ná-
rodů sebraný / oděudž Academia schianti, a Studia wandnau-
ti počala / Když onino Rodičůw myslly sfalili a k sobě obráče-
li, ne podstatu a přednosti umění (w kterémž nassich někdy
nepřemáhali) ale gákaný w řeči y w posuných vlijnosti / z
wlastnj pobožnosti křtate na sebe berauce / a že darmo chtějí
učiti (příkladem oněch sfalešných Apostolů) se ohlasygji-
ti. Takoz pak takowými věcmi myslí lidské neywjce gaté
býwají. Tudiž pak gin pod barwan Křesťanské dobroty
darmo učjým, ten Boží Penz w hory zlaté se promění / Když
to oni na čas / podle raddy onoho Poety od Penes se zdržaw-
še / vrodných Popluzj, Starwenj nowých a weselých / Libras
ůw hogných a giných věcy dostali. Ale co dobrého tudy
tomuto Králowstwj přineseno? Slyšte o gegich sprá-
wěm Mládeže cwičenj / nemé, ale Učených Mužů Koradu-
ciusa a Giffanyusa Papežencůw zdání: Literijnmu Umění s
gruntem neučj, než powrchně / w přjnně nic nečinj / w sseck o po-
kryté / lidé žwawj jako Měd zwučicý / aby se dobře učeni
býti zdáli / Byť skutek daleko vtekl. K tomu přidáwám Sand
Academia Pařížské: místo učeni od Aristotelesa wydaného /
učj swodnému a daremnému hádání; místo wgmilownosti Ci-
ceronowé, Barbarškému mluwenj / wžíwajice slow neffore-
mných, potworných a kterých se dáwno nevíwá. A tak
swých posluchačů ani Razylu, ani rozumu / (kterýmžto dvě-
ma věcmi Swět se spravuge) nefformugj. Mlčjm o gegich
Náboženstwj nad giné bezbožném. Summa: zlého Stro-
mu zlé owocce.

A poněwadž ti a takowj vzniklých newoli a baučj přiwodo-
wé, na wěčnost gsau wypowědinj / W. M. naležj K wět a
Sláwu Academi j odňatou zase nawrátiti / gjs Czechy, v
nichž

v nichž zlé gměno gmjeti počala, smjřiti; zvláště, poněwadž
to obyčejně během přirozeným se děje/že pád a škáza gedno-
ho/gest porostánj druhého. Necht gsmě na gegich místa
wvedenj jako Lid Izrahelský do Země zašlibené / nechť se
nam přege, abychom křísti Egypťských dostali; nechť my
toho dobře vžiwáme/čeho ginj zle vžiwali.

A tak přispadně ono přislowj, ginž sobě dobré trošty dás
wali/naně se obrátj: Ne toho práť kdo gey peče, ale kdo
gey gř. Nam pak nasse se sprawedliwé, zase se dostane. Neč
Léta 1384. 23. dne Dubna/ Křehola Predykatorůw v S.
Klimenta w Starém Měste Prazském / gšauc k žádosti své
Academii přiwřelená/ gš se o Kostelem Swatého Wincens
cya přikázala a odewzdala. Což w Knihách nassich za-
psané se nacházy. Když za Cýsaře Zygkmunda Chrámos
wé Papežšci, nassim postaupenj byli/ Strawowé Klášter
Jakubský k gině potřebě odewzdali: Pročez po spokojen
nj těch Sawřj, ginj Chrámoswé při nassich zůstali / ale dorčea
ný Klášter, že nebyl podobným způsobem nassim, k službám
Božim odewzdán/k předesslému vžiwánj přisfel. Mohl
by se někdo slusně podiwiti / že Národ Německý w tomto
Měste dwa nákladné Kosteli wystawěti, a w nich Cýrkewnj
žpracowé neylepššim způsobem nařiditi mohl: a gisté byt gin
ného nebylo/z té samé wěcy gest patrné / že w welikých wě-
cech a gednánjch ne wždycky slusšj lidské síly a mocy šteriti /
ale Božské pomocy se důwěřiti: nebo o wšsecňny pečuge
ten Pán, kteréhož gest Země a wšsecňa plnost gegj. Gest
wědomé z mnohých příkladůw / že práce swatě, gatkoli předu-
šewzáté/s gatkaušy starosti a pochybowánjm, aby mohlo to
co před rukama bylo, postaciti: a wšsak ey wěcy s začatým
dilem tak rostli, a zrostli/že se Vředlnjcy, kde se to wzało, mu-
seli podiwiti. Pročez když se k takowým wěcem přistupu-
ge/ne tak slusšj mocý těch kterjž o to se staragj šteriti/ gako
tomu se důwěřiti/který wšsecňo může učiniti. Máme ges
ště z milostj Božj Zaklady Academiae pewné, a ne zwišla-

né/potřebi toliko dalššihó Stawení/ k čemuž dobročinnost
obecní platně poslanžiti může. Nemyhledaváme offer,
gakež někdy Karel Veliký zapowídal/a které před tjm Swas-
tý Augustýn straffoval; než žádáme kusů Sučné Swacé-
ho Martina/co gest, toho co jiným zbegwá. Máme mno-
hé z nižšihó Stawu dobře k šfědrowánj té wěcy náchylné,
podobného se od wyššich naděgeme. Že pak posarwad se
toho nestalo/obecní potřeby a těžkosti že na cestě byli, sandje-
me: Dobře zagiště wíme, že co dlanho štati má / ne hned se
štawá. Tak dlanho wěcy žiwotčichowé pozděj se rodj.
A žwjeti y owotce trwánliwé / ne hned k dozrání přicházj,
Dostj brzo se spravj / gen ať se dobře spravj čeho žádáme.
Widj se, že wálka nynějššj, na překážce byla. Ale podo-
bná Frydryha druhého Krále Dennemaršského proti Šwedow-
wi wedená/gak koliw Peněz potřebugjcy, z držeti nemohla/
aby neměl Doktorům w Městě Hapnia řečeném platu zlep-
šyci. A Sindřich Čzwtý toho gména Král Franšský, před
dočonánjm wálky / Academijs Pařížskou, kterau Králowé
Franšci dcerau swau gmenoatiw obyčeg magj/s welikau pé-
či a starosti zase wyzdwihl.
Začátku toliko negačého potřebsj: Když se dobře začné, ya-
koby půl práce bylo wykonáno: My (gakežto býwalo) sge-
dnocným Paním Stawům, aby Kollege wyzdwišnauti, a
od sebe gmenowati mocy ráčili, rádji přegeme / od nichž také
odsýlánj k nám, mjmo jiné milj nám šndau, pro mnohá sge-
dnoceni, zwláště w Náboženštwj podle Konšfesy Čzské
(s Augšpurškau šrownalé) kteréž tuto zgistých přjčyn Sum-
mu přikládáme. Wěřjme, že geden gest Bůh, kterýž
gest Duch a Stwořitel, y Otec wššech wěcy/gehož my crjme
w duchu a prawdě/w něho samého dauffáme, samého šlawj-
me/gakožto dárcé žiwota a wššech dobrých wěcy/geho se bo-
gime, gako prawého Spytatele šrdcy: Wěřjme že Ge-
žjš Kristus, gest Syn Boží gednorozený, s Ocem spolu
wěčný/a že w něm přebýwá wššelibá plnosť Božštwj / a ten
že gest

že gest náš prostředník a přímělnice / aniž gest jiné jméno
dano lidem w němžby spaseni byli / w geho samého jméne
wzýváme Otce, modliebami w písni swatém obsazenými,
aneb aspoň s nimi se stornáwagými. Wěřme, že Duch
Swatý od Otce a Syna pochází / a našim potěšitelem gest,
a že skrze něho se obnowujeme, skrze něho známosti prawdy
docházíme. Wěřme, že jedna gest Církev / a ta že gest
shromáždění wšech wolených a wěrných, kteří byli od počátku
na Swěta a budau do skonání / kterého Církve hlawa gest
Pán Ježíš Kristus / a ta že se slowem geho spravuje (genž
gest moc k spasení každého wěřícího) Duchem Swatým po-
sluhováním pobožných Biskupůw a Pastýřůw / a kromě,
gako krom Korábu Nloe) žádný spasen býti nemůže. Wě-
říme, že w Swátosti Křtu woda gest widitedlné a zewněšní
znamení, včazující se skrze moc Boží newiditedlnau, newi-
ditedlně se koná w nás obnowení Ducha Swatého / mrtwenj
audůw našich w Ježíši Kristu, a že skrze ten Křest, přiwě-
tujeme se k shromáždění lidu Božího / dokazující naši wj-
ry a životu obnowení. Wěřme, že Swátost Stolu Boží-
ho, aneb Wečeře Pána našeho Ježíše Krista / gest jedno
swaté připomínání a dík činění, za dobrodiní Vmučení smr-
ti geho nám prokázána / a že když Chléb a Wino nám se dá-
wá způsobem poswatným přigimáme to, co Kristus Pán
(genž slowy swými žádného nestlamáwá) připowěděl / sku-
sující přitom sebe, zdabychom hodně přistaupali. Wya-
znáwáme, že Manželstwo gest dobré a poctivé / poswěcené a
nařízené od Boha / kteréhož se žádnému, w ně rádně wstau-
piti chřegickým, odepřiti nemá. Wyznáwáme, že Brálo-
wé, Knížata a Spráwcowé, gsau Služebnjcy Boží naříze-
ní k zastání newinných, a k střetání zlých / a těm že slusí (kde
se Swědomi nedotýče) poslusnost zachowati; Poněwadž
každá dusse moci poddána. Wyznáwáme, že Boha
Bohjcý powinnj gsau toho, co se Bohu libj hleděti / a skutky
milosrdné, w písni swatém přikázané činiti / bez domnění ne-
gafé

gafé

gale nám za to povinné odplaty. Wyznáváme, že sluší
se warowati sfalesných Prorokůw a Kazatelůw / gegichžto
předsewzebi gest lid odwraceti od prawé poety samému Bo-
hu a Krystu povinné. Poznáváme, že prawidlo wjry na-
ší Starý a Nowý Zákon gest: odkudž gako z obogjho Prsu
Duchownj mléko dusse přigjmati máme. Srownáváme
se w obecném wyznánj wjry škemi, kterj drží Cizlanky obsaze-
né w srownánj Apostolškém: Slowu Božjmu přidáwa-
ti a wjgmati nechceme / aby se ne zdálo, že Boha rauhawě zue-
vmělosti aneb záwisti obwinjgeme. Mimo toto w pobožo-
nosti cwičanj, čeho dále povinnošt naše wyhledáwá / gedno-
sworné a gednomyslne sobě swičené / ku poznánj Razyku we-
deme a wzbužgeme / Vměnj Literjnmu a Philosophii wěro-
ně wywčugjce. Kázeň také opravdowě držjme / s Swa-
tým Augustýnem possetilé wjzjce, a ospalé probužgjce, obo-
gjm nepřigemnj, a wšak laskawj a wprjmnj. Ale ani tak
wšsem dosti učiniti nemůžeme / zwlastě záwistiwým, kterj
wždycky coby straffowali magj, z pahé naruziwosti a ná-
klonnosti k pomlawánj. My se známe, že lidé gsine, a lids-
škým mdlobám a pokléškám poddánj, Boha samého wlas-
nost gest (dj Philo) nehřessiti: Maudrého pak člověka
powinnošt gest / kdžž zhřessl, toho se káti. Ale kdo gest,
gestcoby chcel do své Tobolky a nader nahlednauti? Pro-
čez takowj sami pláště Konstantynowa, kterymby giných
poklésky přikrywali / nemagjce, že dlaných Sukm do člank
ku nenosýme, těžce nesau. Mělo takowým Saudečim tu wšse-
rečnošt ono propowědění Apostola Swatého zastawiti: Ty
kdo gsý, gestto saudjss sluzebnjá cyzýho? swému Pánu sto-
gj neb padá. A to gest, což se mi widělo z potřeby dot-
knauti: Dale W. M. sebe y Wieni Pražské poraučege / že
nad njm ruku ochramau držeti rácite / pokorně a pilně žádám
y prosým. Ale abych se nawrátíl k začátku tohoto ohlá-
šenj / nerácite mocy nic tak Bohu wděčného, Wlasti potře-
bného a prospěšného / W. M. ku pochwale a sláwě y Por-
tomtů

comitū flaujicýho učiniti/ nad toto Academia, jakožto
neydražšího Klénoru, w yzdwojzenj a wydělanj. Než me
zy těmi wěcmi, které Města Slawná a Bohatá činj; přes
dnj gest wěřegného učení wyzdwojzenj. Do takowých
zagisté mišť a Měst přicházegj od ginud wšelikého Starou a
Kžadu lide/ w měni a ctnost milugjcy, aby maudrosti nabýs
wali. Tak znamenité kaupě djtky W. M. jako přede,
dwoěmi mjei, a Měka Mateřského wjswati Budau: Poněs
wadž cyžý ne tak wžitečné a zdrawé gest / nybrž Tělu y Dus
šy škodliwe wášnē s sebau přinášj. Co pak, (dj něs
kdo) mřam z Wlasti své se progjti neš progeti nemáme?
Tě k tomu se tuto wede: wj se že Peregrinacy, mnoho wžite
ky s sebau přinášj. Ale Sstraffugj se ti, které nečasné a wšes
tečné na Wandr se wydáwagj/ ne wžitečnau prácy, jako děts
mřem, při Wandru swém se zaneprazdnugjce. Od kudž s
sebau zlé Cyzozemcůw mrawy, jako nēgaťe mornj nakáže
nj, domu přinášegj / s menšim také nákladem, s menšj staro
sti, před očima a w lůnu W. M. djtky učiti se mohau. S
okolnjmi a s gednocenými Sausedy, tjm Školšým seznáme
njm, a přátelšwjm, které se Bratrské lásce rowná, myšli ges
dněch k druhým se naklonowati / a gedni s druhými přáteli
ti se Budau. A kdoby wšesťy wžitky té wěcy, byť pak sám
Cicero byl, mohl w ymkuwiti? Znajto dobře z wlastnj
ho škuffeni Benátčané / znajj Normberčané, a Stra
špuršj Měšťane/ kteréžto kdoby celeho wyzdwojzenj Aca
demia od Rudolffa Cýsaře dostati byli mohli; welikau sumo
mau peněz byliby to wywážiti hleděli. Drahé Kamenj,
které se po této, y okolnjch zemjch nacházý / před časý ginám
k wyčišťenj a pulerowanj odsylano bylo / dokud Cýsař Ru
dolff zde pulyrny nezarázyl. A my pochybugeme mē
liliby chom ta mišta, kde se lidšké myšly od poškworn čistj /
zwlašťenj pilnosti obnowiti a wyzdwojshautj / w takowém
dostatku lidš wřipných, a w tak rozkošném a Vměnj Litera
njnu přjgenném mištē, kteréž gsem gá při swém z Widenšké
D ho Jas

ho Zálazé nawracení poljibí, toto powěděw: Zdráwa buď
neymilegšší, nežli ktero licernjho umění, tobě gá se cele oddáwám,
gakožto poslušný Syn: a nemoha nic giného, za mnohá
swá dobrodinj učiniti/ Tělo y Kosti mé tobě dáwám a ode
wzdáwám.

Naposledy W. M. Drození P. P.
Drození a Statečnj P. Kytjci/ Slowurné, a Mnohowzá-
ctné Poctiwosti Páni Pražane, Hornjcy, y ginj Wyslanj z
Měst, wšickni S. M. Slawných Starůw z Czech, z Mo-
rawy, z Knjžestwj Slezských, a obogjch Lužyc, s gednoce-
nj/ a na Hradě Pražském shromážděnj/ milostiwj, laskawj os-
chráncowé a Páni Přátele / pro Boha prosým/ račte ty wěcy
před sebe wzyti, a gakož račite společně a statečně nepřjtelj
odpjrati: tak račte proti Barbarské nevmělosti sobě we-
spolek pomáhati. Otec Nebeský račj síly/ přidáwati/ cestu w
Kázati/ Radam a počátkům zehnatj/ tak že račte mjci
Akademj giné wšedky přewyssugjcy. Czehož ó by
mi se dostalo, než z tohoto Swěta wykročim/ same
dilbych, že gsem se w čas zlatého wěku
narodil.

Durch

Brechleuchtige / Hoch vnd Wohl-
geborne / auch Edle / Bestrenge Ehren-
vehfte / Gnedige / groß vnd Gunstige Herren.

Was ich bey antrittung meines mir aufge-
tragenen *Rectorat* Ampts / In öffentlicher Versammlung / Da-
mals vom Wohlstand eines bestelten Schul Regiments mit
mehrern außgeführt / Achte ich vnnötig solches jetzt zu
wiederholen / als der ich gewieß / Das ihnen solches werck an
ihm selbst / alreit zuer genüge bekandt. Dan wer möchte
doch / so gar Vnnachsinig sein / Der nicht handgreiflich
Spürete / die nohtwendigkeit / So wol vielfaltigen nutz der
Schulen / al die weil auch die Vngeheurresten Völcker dersel-
ben niemahls entbehren wollen. Dan nach dem das Menscha-
lich Geschlechte / durch den fall vnserer ersten Eltern / ein
groß vbel betroffen / nicht allein am Leibe / welcher in schwach-
heit gefallen / vnd allerley Kranckheiten / g. brechlich im alter /
auch dem Tode selbst vnterwerflich worden / sondern auch
am gemüth als dem Edlesten stuck einen Menschenes greulich
verwundet.

Erstlich an dem willen welcher da er zu vor
Gott gehorsamb gewesen / ihn von Herzen geliebet / von sol-
chem sich bald abgewendet vnd zur eitelkeit begeben.

Darnach an dem gemüth / des Menschen höchsten auffmer-
kung / da es schendlich verstoßen wegen blindheit vnd vnwis-
senheit / also das es nicht mehr genüglich erkennen mag / was
recht sey vnd wem zu folgen. So hatt doch Gott auß Va-
terlicher güte in vns wellen hinterstellig lassen / dessen haupt
gutes wenige Saamkörnlein oder pfropffreißlein / so gleich
wol durch fleißige vnterricht vnd zucht mögen *Excollirt* vnd
zum teil / als des menschen eigenthumbliche besitzung erlan-
get werden. Dannenhero ein Mensch dem andern sehr vngleich
wie recht *Terentius* sagt. Vnd *Aristippus* als er gefragt
worden / was vor ein vnterscheid sey zwischen einem Gelehrten /
vnd Vnverstendigen? hatt er geantwortet; Man solle sie

D ij

beyde

beyde nackendt vnnnd bloß zu einem unbekandten Volck schlecken/ so würde man leichtlich den vnterscheid sehen. An dem Vnverstendigen möge vielleicht seine Menschheit in acht genommen werden/ an dem andern werde man befinden/ das er der Mensch selbst sey. Jener möge vielleicht Barmhertzigkeit/ dieser aber auch Verwunderung erlangen vnnnd da von bringen. Welches er dan hernach selbst in der thatt erfahren. Dann als er auff ein zeit durch Schiffbruch neben andren bey Rodyß angetrieben/ hat er sich alßbalde daselbst in die hohe Schuel begeben/ vnnnd in grosser anzahl von der Philosophia so scharff disputirt des sich meniglich ob ihn verwundert. Daher im als baldt die höchste ehr erzeiget / er auch sambt seinen geferten stadtllich beschencket vnnnd mit aller nothurfft wiederumb versorget worden. Durch welche als sie wider nach Hauß getehret er seinen Cyrenern sagen lassen / sie solten ihren Kindern solche Ritterzehrung schaffen mit welcher sie nach erlittenen Schiffbruch könten herauß schwimmen. Ein ander hatt diesen vnterscheidt mit vorstellung zweyer Hunde weisen wollen. Demnach damit den Böhem so wol andern benachbarten Landen / kein mangel fernere wehre kunst vnnnd geschickelkeit zuerlangen / hatt hochlöbliches andenkens Kayser Carl der Vierdte/ ein exferiger nachfolger des frommen Theodosij vnnnd Caroli Magni/ in dieser weitberühmbten Königlichen Seadt Prag / eine Niederlag freyer kunste angerichtet/ welches gar wol gerathen. Dan stracks daher / in grosser menge die Studierende Jugendt vnterschiedlicher Nationen vnnnd Standes/ gleich als zu einer Meesß vnnnd Jahrmarckte geeihlet/ Weisheit vnnnd gutte Sitten ein zu handeln/ wie dann an diesem orth/ welches vor den allerhöchsten scharz zu achten durch Gottes Genad / zum erstenmahl / die vhralte Apostolische Religion wiederumb an tag gebracht. Es hatt sich aber hernach begeben / das nach dem sein Sohn vnnnd nachfolger Wentzeslaus (Wie hies von Sylvinius meldet) beschloßen/ das die Pragerische Univer-

sitet

fiert solte nach der Parisischen registret werden. Das hies durch den außländischen die meisten Stimmen genommen worden / allein die Ungern wie anfangs verordnet / vnnnd noch heute vbig, den Böhmen gleich geachtet würden. Welcher vrsach halben / die Deutschen Magistri vnnnd Discipul bewogen sich mit eidschwur dahin zu verbinden / das Land zu reimen / sich auch alsbalde auffgemacht vnnnd in Einem Tag vber 2000. von Prag außgezogen / vnnnd baldt hernach diesen 3000. gefolget nach Leipzig / daselbsten sich nieder gelassen / vnnnd ein algemeine Univerfitet angerichtet.

Dieser Käyser hat nich weniger als sein Herr Vatter sich vmb diese *Academia* wohl verdient / seiner Nation alles gurts gegönnet / wie dan ein jedere pfleget sich vnd die ihren andern vorzu ziehen. Durch dieses abweichen wehrs diese Univerfitet noch nicht so sehr geschwecht worden / wo nicht in nachfolgender zeit der langwihrige *Huffitische* Krieg vnnnd andere mehr endtstandene empörungen sie in groß abnehmen gebracht hetten / mit einziehung so viel verschaffter Landes gütter. Also das daß einige *Collegium Angelicum* / jezoweit weniger Lehen Bawren hatt / dann weilandt Dörffer darzu gewiedemet.

Daher / weil die einkommen abgeschnitten auch die Zahl der Professoren gemindert / vnnnd zu gleich die *Beneficia* den *Stipendiaten* / ja die *Collegia* weil sie nicht Bawstendig erhalten / mehren theils eingangen.

Deses als Käyser Ferdinand vermercket / hatt er nach gestilte seiner zeit Vnrube die Magistros zu sich erfordert, erbotten auß seiner Cammer in allen Faculteten Professores ohn ansehen der Religion zu bestellen / welche er aber macht haben wolte zu beruffen. Weil aber die vnfern nach er wegung der sachen befunden / das Schwarzfärber vnnnd Weißgerber nicht zimlich beysammen hauffen würden, haben sie sich solcher an gebottner gnad Untertbenig bedancket.

Er aber der Käyser seine Jesuiter eingeführet. Von der zeit an ist unsere Liebe Mutter immer je mehr vnnnd mehr gedruckt

worden / also das sie schwerlich das leben erhalten. Nichts
destoweniger ist gleichwol diese Academia (Dessen sich neulich
ein vornehmer Fürst darob verwundert / wie es in solchem be-
trübten zustande habe geschehen können) einig vnd allein
durch Gottes schutz bis dato geblieben, vnd das ihrige ge-
than. Also das noch allezeit daher Böhmen vnd Mee-
ren / wo die Religion vnverhindert / in Städten tüchtige Bür-
ger vnd Raths Herren / in Kirchen vnd Schulen gelehrte
Leuthe sich befunden / Damit ich der privat Praeceptoren ge-
schweige.

Vor 10. Jahren lies sichs zimlich wol ansehen / als wol-
le es mit vnserer Academi wiederumb guht werden / aldiemal
Käyser Rudolphus den Evangelischen Ständen zu gelas-
sen / solche wiederumb neben dem Geistlichen Consistorio auffzu-
richten. Aber da findt als balde vnterschiedliche hindernuß
ein gefallen / welche das ansehliche werck zuruß gehalten.

Damit aber endlich vnser Uniuersitet / möchte ganz vnd
gar zu grunde gehen / hatt das gegenpart wieder vnser vn-
sterbliche privilegia eine Uniuersitet an zustellen bey Hoff Li-
centzs außgewürcket. Da müßten wir von ihnen diesen Ges-
samt anhören: Macht euch auff gute Gesellen von hinnen /
eweres bleiben ist nicht mehr hie. Da haben erst vnser sachen
an heben starck zusincken / dan weil die Styer bebeten / was
könten wir Schaffe richten?

Man suchte nach angefangenem brauch / mehrentheils
auß Graffen vnd Herren Standes einen Rector / man ließ
es an dero Eltern gelangen / aber etlich auß befehrung des
Hoffs vngünst schlugens runde ab. Derowegen ist man
endlich auff meine wenige Person kommen / als der ich da-
selbst keine genade verschütten künnte / der ich vor hin nicht
viel gehabt. Was meinet man wie vns damahls zu muth
gewesen sey / weil wir verlassen / vnd allein die endliche vnser
abschaffung vbrig? Vnd weil wir sehen das es ein solchen zu-
stand mit vns hatte / der nicht so wol Witz als Glück be-
dürfte

dürfte haben wiewol des jenige / welches menschlicher weise vns
möglich zu verrichten Gote anheimgestellt.

Kam vns auch damals etwa in sijn dieser *Apologia*: Auff
eine zeit hatte eine Lerche im getreide genießet / vnd weil sie
täglich aufflog den jungen speiß zu suchen / befahl sie ihnen
mit fleiß auff der vorbergehenden rede zu mercken / vnd
was sie gehöret / Abende zu ihrer heimkumfft zu vermelden.
In dem erug sichs zu / das der Herr den Acker neben seinem
Sohn besuchte / vnd weil er die Frucht zeitig befand / be-
fahl er ihm die nachbaren auff folgenden tag zum Schiede
zuerbitten. Da nu die Lerche zu ihren jungen wieder gelanget /
erzehleten sie mit furcht der Mutter solche zeitung / welche
hieß die Kinder ohne sorge sein / die weil hier auß nichts werden
würde. Den andern tag flohe sie abermahls frühe auff die
weyde / vnd als der Haus Vatter wieder sein verhoffen der
Nachbaren kein erwarten kan / befiehlt er dem Sohn an stadt
derer zu solcher sach die anbesreündtē zu ersuchen. Solches als
gleichfals ir die jungen erzehlt / hatt sie ebner massen die selben
getrostet / es wer noch frühe drumb / jedoch fleißig ferner auff-
mercken heissen. Als nu des dritten tages auch diese nicht
erschienen / sprach der grunde Herr zum Sohn es ist vmb
sonst auff Andere sich zu verlassen / Schaffe die Sengen zu
rechte / damit wir beyde wils Gott morgens abziehen. Sol-
ches als es die Mutter von ihnen vernommen / ist sie erschro-
cken / vnd sich zur flucht geschickt / weil das jenige numehr ges-
wißlich *Effectuiert* werdē würde. Gleicher masse sollē wir vns
auch nicht mehr lenger umbsehen vnd verziehen / sondern end-
lich die sach selbst angreifen / es gieng auch wie Gote wolte.
Damit wir aber menniglichen zu verstehen geben / das wir noch
nicht ganz eingangen / haben wir das grawe Haupt der al-
ten Mutter Empor gehebt / Purpur vnd Scepter öffentlich
sehen lassen. Welches vnseren Feinden zwar Lächerlich
vnd spötlich vor kommen / aber denn gutten gönnern ange-
nehm vnd erößlich gewesen / darob sie sich erfreuet vnd alles
gutes

gutes gehoffet / wie den auch in Kirchen umb dieser vortsetzung vorbiet geschehen / da durch wir nicht wenig mutig worden. In deme gedachte vnser gegen theil beydes Religion vnnnd Uniuersitet vbern hauffen zu werffen / welchen gebührlichen wieder standt zu thun / Ihr Herren Böhmen / vermöge habender macht / in Käyser Carls Collegio vnterschiedlichen zusammen künfft angestelet: Der sachen nothurfft reiflich berathschlaget, ein heiliglich geschlossen / menlich Exequirt, was des Vatter Landts eußerste nothurfft damahls erfordert.

Vnnnd ob zwar man sich bey etlichen auß vnns bemühet dahin zu bereden / die Herren Defensores hin dan zu setzen / vnnnd sich widerumb an den König zu begeben / wie den schon etliche Pfarrer da hin sich bewegen lassen: Seindt wir doch bey der anweisung verblieben / auch ferner bey solcher zuverharren / observanz, vnnnd volge zu leisten / so weidt es vnser privilegia erlauben, willig vnnnd bereidt. Ober dieses ist kundbar / das wir die ersten, gewesen so man angefallen, das patronat zu Belehem strittig zu machen, auch wol gar genommen / da wir vns nicht starck opponiert. So haben wir auch die stümmelung des Hochwürdiggen Abendmahls auff's newe durch öffentliche schriefft wieder die gegener verdamnet / am allerersten das jenige, so endt gegen sie vorgenommen verthediget / zu dessen volziehung meniglich vermahnet, möchteen auch vieleicht künfftig des ganzen verlauffs beschreibung verfertigen. Vnd welches einem kaum hette trawmen können / haben sich vnversehens die jenigen so vns austreiben wollen selbst packen müssen / vber welche wir vns eben dessen beklagen können wessen sich vnser Mutter die Parisische Uniuersitet nach der lang beschweret hat. Nemlich das der Imahel dem Isaas vorgezogen, das ist / diese fremblinge den Einwohnern sich vorgezogen / in dem sie / den Eltern der Jugennde ihr Hertz gestolen durch süsse wort vnnnd heuchlerische geberde / mit vorgeben gleich wie jene Falsche Apostel beim Luca in geschichten

ten, wie es ihnen nicht vmb's gelt zu thun / Sondern vmb sonst
Schul halten / wie welchem Heiligen schein / vnd anmüctigen
reden sie ihr viel bewogen. Man frage sie aber was sie diese
Leute gekostet. Dann wo her solche Stadeliche Landt
vnd Stadtgüter / grosse ansehlche Gebew / Außerlesene
Bibliothec vnd andere kostbare sachen / die sie heimlich ver-
schwärzet: schwerlich wirdts ihnen der Pabst von Rom ges-
chick haben. Daher sindt wir zu ruck gelassen vnd ihne den
ungehörlichen vorzug gestatten müssen. Aber worin ist ihr
er das Landt gebessert? Höre man vmb Gottes willen / mit
vnsrer / sonder ansehlicher Hochgelehrter auch Papisten / Her-
ren Corraducij vnd Herren Gyphanij vrtail / von ihrer zucht
vnd unterweisung. Die Jesuiten / bekennen sie ohne schew / lehr-
ren nicht gründliche die Jugend / vberschmierer vnd vber-
färben sie nur gleich wie die Goldtschmiedt das Kupffer / da-
mit es Goldtscheyne: vnd weil es lehre gefäß lauth klingeten /
vnd also der geschicklichkeit bloßes ansehen hetten / do sie doch
weder vernunfftigkeit noch beredsamkeit / da durch Land vnd
Leuth Regieret werden / ihren Discipeln bey bringen. Wollen
geschweigen der Religion / welche ausser dem bloßen Namen
vnd euserlichem schein / die höchste / Gottes / der Wahrheit /
vnd aller Tugend verachtung vnd wie könteman doch seigen
von den Duffeln lesen? Weil dann durch Gottes antreib
diese Lärmenbläßer auch auß diesem Königreich geschafft /
will denn Löblichen Herren Ständen obliegen / ihrer nieder
gedruckten Universtet wiederumb auff die beine zu helfen.
Alldieweil es bey der Natur gebreuchlich / das eines dings
vntergang, sey des andern anfang / ist billich, das in dero
verlassenschaft / wir eingeführet werden / gleich wie vorzeiten
das Israelitische Volk in der Cananiter Landt / vnd wir
also den Egiptischen Raub / zu einem bessern gebrauch an
werden möchten.

Da dan wohl von ihnen würde können gesaget werden /
das sie anderen denn Tisch gedecket / vnd die betbstädte berei-
tet.

L

tet.

set/ Würden auch hie mit in das vnserige wiederumb eintzes
setzt. Dan wir so viel berichte auß hinterlassenen schriefften
haben/ Das im 1484. Jahr/ Den 23. Aprilis, Damahls alhie der
Prediger Orden/ Den sie vertrieben/ an vnser vordere vordere
gelangen lassen/ sie zu Mitgliedern anzunehmen: vnd als sie
solches erlanget/ sich sambt allem den ihrem/ so wol die Ca-
peln S. Vincentij, der Uniuersitet ergeben. Als auch zu zeiten
Käyser Sigismunds die Catholischen Kirchen den Evangelis-
schen eingereumet / ist es biß auff dato dabey verblieben: weil
aber die Herren Stände das Jacobiter Closter zu einem ge-
meinen Kornhaus vorbehalten / hatt solches nachmals der
König/ weil es nicht im Geistlichen gebrauch verblieben / hin-
wieder zu sich gezogen.

Ist sich aber nicht hoch zu ver-
wundern/ das alhier die Deutsche Nation 2. Statliche Kir-
chen von grundt auffgebawet/ dieselben mit genugsamer an-
zahl der diener am wort bestellet? Darauß dan klärlich ers-
scheinet/ das man in dero gleichen vorhaben/ nicht Mensch-
lich vermögen erwegen/ sondern der Krafft Gottes trauen/
dessen macht kein ende.

Wie es dann offtermahls die erfahrung geben / daman
solche heilige Werck angefangen/ mit ohne sorgfältigkeit/ ob
es auß vndermögen zu ende zu bringen/ hatt sich doch bey des-
ro vortstellung kein mangel befunden / also das sich die ver-
walter hierob/ nicht mynder als die Jünger vber dem 5. Gärstien
Brodten/ damie etlich Tausende Man gesettiget/ verwundere

Derwegen sol man in dero gleichen vornehmen al-
lein Gott vertrauen. Vnd zwar so befehlet noch Gott lob
vnser Uniuersitet auff ihren alten vnderwandelbahren grun-
den / bedarff allein new dach / vnd fach/ so da eingangen/
vnd was ferner zu solcher wärdtschafft gehörig / Wel-
ches alles gar leicht die liebe Gutthetigkeit richen vnd befür-
dern könte. Wir begehren aber hier nit das jemandt zu nach-
theil vnd vnheil seiner Erben sich erschopffen solte/ welches
Käyser Carl der grose ernstlich verbotten / vnd zu vor der
Heilige

Zeitliche Augustinus stark gehandelt; sondern nur ein Stück von
Sanct Martini Mantel / vnd die vberflüssigen Kleider
schleppen.

Alldieweil dann uns nicht unbekandt / das
zu solcher hülf ihr viel auß dem Niedrigenstande wol geneig-
get / Machen wir uns keinen zweifel / es werden gleichs
fahls auß den Höhern Ständen Gütliche Personen sich
Mildereich erzeigen / vnd der zeitlichen vnd Ewigen beloh-
nung von Gott erwarten.

Was aber dieß dato im wege gestanden vnd das werck
auff gehalten / wissen wir nichts anders / dan wie man im
sprichwort redet; Gutt ding wil weil haben: wie man dan si-
her an dem Obst / das da lang liegen vnd erwaren sol / pfleges
spach reiff zu werden / das frühe zeitige aber entgegen balde
faulet: vnd was da balde würde; balde wieder stirbt. Derowegen
dan zeitlich genugsamb geschicht / was wol geticht.

Es könten aber auch gegenwertige schwere Kriegesleufften /
darauff viel vnkosten gehen / vnvermeidlichen auff schnupff
pretendiren. Aber eben messiger zustande hatt Fridlichen den
II. des Namens / König zu Dennemarcke / in langwährigen
Krieg / wieder den Schweden / auch bey erstandnem aller
handt mangel / nicht auffgehalten / das er nicht seinen zu Cop-
penhagen Professoren die besoldung vermehrte. Gleiches als
hatt Heinrichs der III. König in Franckreich / ehe vnd zu
vor er sich durch Krieg des ganzen Königreich völlig be-
mechtiget / die Parisische Uniuersitet, welche der selben Köni-
ge in ihren außschreiben / eine liebe Tochter zu nennen pflegen /
vor allen dingen in vorigen Stande gesetzt. Derowegen
mache man doch im Namen Gottes einmahls der sachen ein-
anfang / welcher, nach des Poeten rede / ein halbe verrichtung
sein würde.

Wir vnsers theils / wie es vor Jahren gewes-
sen / wollen gehrn / den Incorporirten Landen / Jedem insonder-
heit ein Collegium einrammen / solches zu vernewren / vnd nach
ihnen zu benamen / dero Kinder vnd Leuch wir sonderlich in
acht haben wolten / vielfaltiger verwandtnuß halber / vor-

¶

nemblich

Behmblich der Religion, dem kurzen Inhalt/ auß beweglichen
ursachen/ gezogen auß der Böhemischen Confession, so sich mit
der Augspurgischen vergleichet/ wir an diesem Orth erzehlen/
Wir glauben vnd bekennen das nur ein Gott sey / so ein
Geist / Schöpffer vnd Vatter alle Creaturen / denn wir
im Geist vnd der Wahrheit anrufen / in dem wir allein hof-
fen / denn wir auch alle unsere wohlfahrt zuschreiben / auch
als den rechten Herren Kündiger / Kindlich fürchten.

gleichfalls glaubē wir das Jesus Christus sey sein eingebore-
ner Sohn von ewigkeit / in welchem wohne die fülle der
Gottheit / durch welchen wir den Vatter erkennen / wel-
cher unser Mittler vnd Vorgespracher / auß welchem kein
andere Name den Menschen gegeben da durch man könnte
Seelig werden / in wessen Namen wir denn Vatter anruf-
fen mit gebeth so in der Schrifft zu befinden / oder ja denen
gleichförmig.

Wir glauben auch Einen Heiligen
Geist/der von Vatter vnd Sohn außgehet / der unser Trö-
ster / durch welchen wir geheiligt / zu Gott schreien / welcher
alles gottes in vns würcket / vnd in alle Wahrheit leitet.

Wir glauben auch ein Allgemeine Kirche / welche ein Vera-
sammlung aller außserwelten vnd glaubigen / derer die von
anfang der Welt gewesen / vnd bis dero ende sein werden /
dero Haupt Jesus Christus / welche geleytet wirdt durchs
Wort / so da ein Krafft Gottes Seelig zu machen alle die
dem glauben. Welche auch in Krafft des Heiligen Geistes
regieret wirdt / durch den dienst reiner lehrer / auß welcher
nicht minder / als außser der Arca Noe / kein Mensch leben
kann.

Wir glauben das die Heilige Tauffe ein
sichtbar zeichen sey der unsichtbaren Krafft Gottes da durch
wir wieder geböhren / vnd der alte Adam in vns errencket /
durch das Blut Jesu Christi: Vnd wir hier mit einver-
leibet werden in die Brüderschafft des volkes Gottes / be-
kennen unsern glauben vnd rechten wandel. Wir Glaubt
ben das das Hochwürdigē Abendmahl ein Heilige gedeche-

nüß

nüß sey vnnnd danckfagung vor die Hohe wohlthaten die vns
Jesus Christus durch sein Bitter Leyden vnnnd Sterben er-
worben hatt: Vnd zu gleich bekennen wir/ das mit empfa-
hung des Brodts vnd Kelchs/ nach artz der Sacramenten/
das jenige was vns dabey Christus versprochen/ so nicht be-
reuet/ sein Leib vnd Blut ertheilet werde/ vns selbst hier bey
prüfende.

Wir bekennen das der Ehlichstandt von
Gott selbst eingesezt vnnnd geheiligt sey/ welcher keinem
so ihn gebühlicher weise suchet zu vorsagen. Ebner massen
bekennen/ das weil vermog Gottes Wort/ ein jede Seele der
gewalt vnterworffen/ alle Könige/ Fürsten/ vnnnd Regenten
Gottes Stadthalter seindt/ vnd sich des Schwerdes gebraus-
chen/ zum schutz der frommen/ vnnnd zur straffe der bösen/ de-
nen man zu gehorsamb schuldig/ außser gewieffens sachen/ sine
temahl man Gott mehr gehorchen muß den den Menschen.

Wir erkennen vns auch schuldig den Gebotten vnnnd Verbots-
ten Gottes nach zu leben/ vnnnd alte Werck der erforderen
liebe dem Nächstten nach vermögen zu erzeigen/ jedoch wan
wir schon alles gethan/ vns vor vnnütze Anechte willig er-
kennen.

Wir achten auch dar vor/ das vermöge Christi
wahrnung/ man sich vor falschen Propheten vnnnd Lehrer
hütten solle/ dero vor habens/ das Volk von der wahren an-
bestung/ die allein Gott vnnnd seinem Sohn gebühret/ vnnnd
solche ehr niemand andern gestatten/ abzuführen.

Ebner
gestalt erkennen wir/ das das Alte/ vnnnd Newe Testament/
die richtige schnur sey vnsers Christlichen Glaubens/ auß wel-
chen man gleichsam als auß zween Brüsten/ die Himlische
Seelen Milch müsse saugen.

Halten auch vor eine schrec-
kliche Gottes lesterung seinem Wort etwas abzunehmen oder
zu zusetzen/ gleichsam als er etwas auß vnwissenheit verges-
sen/ oder auß neid vns hinder halten/ der doch/ wie Petrus
meldet/ alles das jenige so vns zur Seeligkeit zu wissen nötig,
vollkommenlich beschreiben lassen.

Endlich stimmen
wir einhellig mit allen denen ein/ so sich zu den Artickeln des

Apostolischen Glaubens thun bekennen. Neben dieser
vnterrichtung der wahren Goetseeligkeit vnterlassen wir
ferner nicht/eines sinnes vnd willens/in vngesährter Lieb/die
vnterigen sich der Keinigkeite der Sprachen zu befließen
anzuhaleen/wie wir auch solche ebenmäßig in guten Künsten
vnd tanglicher Philosophj fleißig vnterweisen. So lassen
wir es auch an der gebührliehen zucht nicht fehlē/Binden mit
den Artzen vnd dem heiligen Augustino die rasenden/Wer
den die tieff schlaffenden/ ohne geacht des es beiden theilen
mißfalle weil wir es wohl meinen. Dennoch thun wir
den ne. dern keine genüge/welche allezeit was im vorrath ha-
ben/das sie bey einem vnd andern thadeln auß lauttern miß-
gunst. Wir gestehen gerne das wir menschen/vnd des Ruhms
mangeln. Danhero auch Philo ein gelehrter Jud also schreibet:
Nicht sündigen/fehlen vnd fallen/stehet allein Gott zu/den
weisen aber drob leidet tragen/vnd sich endern. Wie wil
doch gar niemandt in sein eigenen busen riechen/vnd sich
selbst bey der Nasen zihen. D:hero ob gleich solche sich des
Käysers Constantini Mantel/mie welchem er anderer gebrechen
bedecken pflegte/niemahls gebrauchen/vns dennoch in lan-
gen Römer Köcken sehen wollen/samb hirinnen alles
bestünde. Es solten billich/solche Richter dieß des Apostels
Wort zuruck halten: Wer bistu der du eines andern Knechts
vrtheilst: Ein jeder stehet vnd fellet seinem Herren.

Welches notwendig wir hiermit ablehnen wollen. Zu
E. G. aber Groß vnd Günsten sende wir der erößlichen zu-
vorsicht/sie vns sambelich vnd sonderlich/in dero schutz vnd
Favor nemen vnd behalten werden/denen wir vns ganz vnter-
dienstlich vnd fleißig thun enepfehlen.

Damit wir aber widerumb zur Strafen lencken/so wise
sen vnd halten E. G. Groß vnd Günsten vor gewieß/das
sie erstlich Got keinen angenehmen dienst hernach dem alge-
meinen besten ersprößlichen nutz/auch ihnen selbst zum vn-
sterblichen Ruhm/leisten können/dann so sie diese Univerſitet,
so ihr vornehmstes Kleinod/wiederumb zum auffnehmen be-
fordern

fordern werden. Sintemahl auch die Politici es dar
vorhalten / das vnter andern / so die weisberühmte vnd vor
mögende res publicas machen / die hohen Schulen nicht die
wenigsten / allvireil sich dahin auß frembden L anden / als
ler standes Personen heuffig vorfügen / vnnnd damit sie tugend
vnd weisheit darvon bringen / nicht ein weniges auffwenden
vnnnd Spendiren. Solche außerlesene köstliche vnnnd vn
verderbliche wahren / würden künfftiger zeit ewre Kinder zu er
langen gleichsamb vor der thür haben / würden ihrer Mutters
Milch genieffen / weil die frembde / vormöge außsage der Na
tur kündiger / nicht so gutt vnnnd kräftig / auch gemeinlich
beyde des Leibs vnnnd gemuths mangel mit sich einführet.
Jedoch wolle man vns nicht vor solche ansehen / die da von bes
suchung frembder L änder nichts hielten / welches wir hier mit
nicht meinen / sondern wir thadeln alhier den vnzeitigen vnn
vorsichtigen außslag der jenigen / so da ohne Noth / zeit vnnnd
vnkosten auffwenden / auch offtermahls neben frembden sitten
anfellige Branccheitten zu ruck bringen. So wurden
auch ewre Kinder mit geringerer vnterhaltung / ohne grosse
sorgen / als so da stets vor ewrem gesicht ja in dero schoß / auf
gezogen werden. Würde auch mit den benachbarte die bunde
nüß durch solche Schul kundschafft / welche der Brüderli
chen freundschafft gleich zu achten / jemehr jemehr befestiget.
Vnnnd wer könnte doch alle nutzbarkeit / wen er gleich der Cicero
selbst wahr / vollkömendlich außsprechen. Wie dan hic von der
Venecianische / auch Türrenbergische Senat / auß erfahrung
satten bericht geben könnte. Vnnnd wen die Straßbur
ger / wie sie es begehret / vom Käyser Rudolpho einer vollig
lichen Univerfitet privilegia erlanget / hetten sie es an keinem re
compens erwinden lassen. Vor diesem hatt man die jenigen
Steine so der Edler areh / in diesem L ande / vnnnd benachbar
ten oreh gefunden / außser L and zu pollieren vorführt / biß her
nacher Käyser Rudolph vor rath samb befunden allhier ein pol
liermühl so noch zu sehen / anzurichten. Wer wolte nun be
denken

Dencken tragen eine solche Werckstadt/ darinnen die jungen
leute außpolliert vnd zu rechten Menschen gemacht, so es
was eingangen/nur zu vernemen/vornemblich in solcher men-
ge schöner Ingeniorum, vnd an einem solchen dar zu ganz ge-
legene Ortz/zu welchen/nach dem ich wiederumb durch Gora-
tes Gnad auß meiner Wienerischen vorhaft glücklich ge-
langet/neben fuß fal vnd fuß/diese Wort gebraucht: Sey
gegrüßet Hochgewünschte Mutter/dier ergeb ich mich ganz
vnd gar zu einem trewen vnd dienstbaren Sohn/ vnd weil
ich so vor viel mir erzeigten guthaten nichts anders zu opfern
im vermögen/ so habe zu lez diesen meinen Corper vnd schle-
chte gebeine.

Endtlich vermahne ich abermal biettlich die Löblichen Hero-
ren Stände sie wolten/gleich wie sie zusammen/wieder den als
gemeinen Feindt 130 setzen/ also mit gleichem ernst wieder die
vnwissenheit streidten / vnd dieses Kriegs einmahl ein an-
fang machen/ da sie dan in der thart erfunden/ es werde ihnen
Gott auch hier zu kräfte vnd verstandt verliehen /wege weisen
vnd der sachen ein gutten außschlag geben / also das sie eine
Uniuersiteterlangen werden/so da alle andere weidte wurde vbers-
treffen .

Verhelffs der Allwaltende Gott / das dieses
hochnagliche vnd ofters erwünschte Werck einmahls
erscheine/ drob / wo fern ich im Leben / neben
Danckagung/ mich wil Hertzlich erfreue-
en vnd Seelich preisen.

